

REGULAČNÍ PLÁNY

V ý r o č n í s h r o m á ŝ d ě n í A s o c i a c e

• O § 11 • JAK "TO" DOSTAT NA § 11? • JAK SE VYHNOUT § 11? • § 11 V SOUVISLOSTECH S §§ 10, 39, 66 •

ZÁKON č. 197/1998 Sb.
o územním plánování a stavebním
řádu (stavební zákon)

§ 11

Regulační plán

(1) Regulační plán stanoví využití jednotlivých pozemků a určuje regulační prvky plošného a prostorového uspořádání. V případě, že pro řešené území není schválen územní plán obce, stanoví regulační plán hranice zastavitelného území a vyznačí se hranice současně zastavěného území obce.

(2) Regulační plán se zpracovává pro část území obce nebo pro celé území obce s jednoznačnými územně technickými a urbanistickými podmínkami.

O historii bude možná také trochu řeč v Plzni (na ilustraci Pankrác a Maniny), ale hlavně půjde o současnost a budoucnost regulačních plánů. O to **CO** regulovat a **JAK** regulovat.

V Plzni především o obsahovém standardu Regulačních plánů!

Už celý rok a dva měsíce píšeme na ten určitý druh ÚPD: "REGULAČNÍ PLÁN". Předtím jsme psali "ÚZEMNÍ PLÁN ZÓNY (s regulačními prvky)". Zamysleme se nad tím, prosím bez urážky... Já osobně jsem si nebyl tak úplně jist, zda je dobře, že loňská novela stavebního zákona úplně zrušila onu "šachmatku" kategorií a stupňů ÚPD. Ale docházím k závěru, že se tím konečně stal skutečností kvalitativní skok v pojetí územního plánování, o kterém jsem dávno snil, před převratem už (snad víc než o převratu samém, ta profesionální deformace...). Už dlouho se umanutě nimráme nejvíce s územními plány měst a obcí, denně pobouření, co že to v detailu bují. Co tomu zabrání?

Inu přece regulace.

"Směrňáky" jsou zapleveleny všemožnou "regulací", řešení podstatných urbanistických problémů prostoru se ztrácí, zasypáno mnohobarevnou drobenkou nespočtu variet funkční promiskuity. Z časů ÚPN a US zón (s regulačními prvky), které fofrem přejmenujeme. A dále i v regulačních plánech vlečeme problémy s "barevnou nezobrazitelností" vertikálního a horizontálního propletení "urbánního labyrintu".

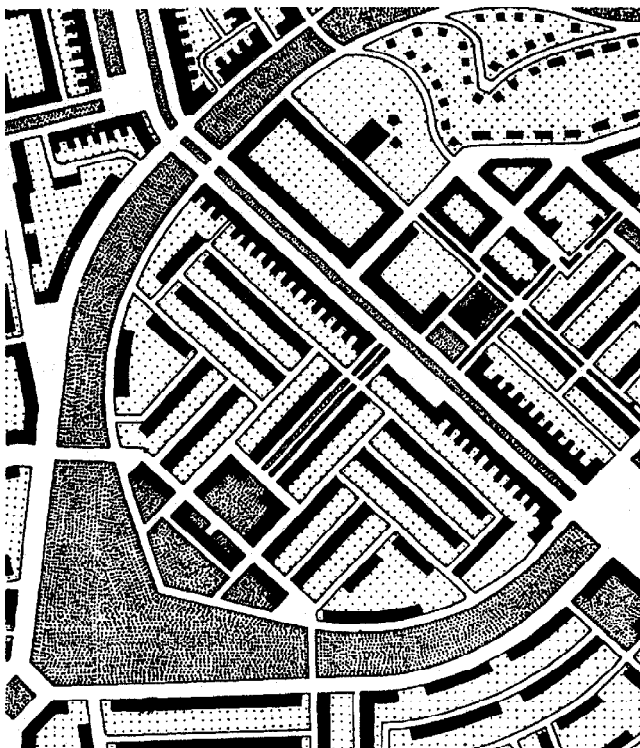
Více tušíme, než víme, že pokud se dopachtíme "čistého" obsahového standardu přesně podle paragrafů, začnou se "pročišťovat" i územní plány (*prosím tento překlep zaznamenat*) obcí, měst a velkých územních celků také.

Ať se nám dílo podaří! Na shledanou v Plzni.

V Praze 18. 8. 1999

Miroslav Tůma

Organizační pokyny k účasti na semináři v Plzni - viz další stranu ►►►

R E G U L A Č N Í P L Á N Y

V ý r o č n í s h r o m á ž d ě n í A s o c i a c e

Výroční shromáždění členů Asociace je už tradičně spojeno s diskusemi na aktuální odborné téma a srdečně jsou vítáni i nečlenové Asociace. Všimněte si v následujícím programu, že i letos je zvolenému tématu – tentokrát regulačním plánům – věnována rozhodující většina ze dvou říjnových dnů. Shromáždění se bude konat ve dnech 22. a 23. 10. 1999 v Plzni. Tíže organizátorských údelů se laskavě ujali pracovníci Útvaru koncepce a rozvoje města Plzně (ÚKRMP).

Datum: 22. – 23. 10. 1999

Místo konání: Plzeň, Západočeská univerzita, aula pedagogické fakulty, Jungmannova 3

Stravování: individuálně, vhodná místa v okolí vám budou doporučena

Ubytování: v hotelu v docházkové vzdálenosti, cena dvoulužkového pokoje se snídaní je 1500 Kč (tedy polovina na osobu), nocleh je možno nechat si rezervovat (viz přihláška)

Doprovodný program: v sobotu odpoledne prohlídka historického jádra s odborným výkladem a s výstupem na plzeňskou věž, zajišťuje ÚKRMP.

Vložené: 300 Kč platící členové Asociace, 500 Kč ostatní (vložené pokrývá režijní náklady, pronájem sálu, pronájem techniky, občerstvení během jednání atp., ostatní náklady, tj. stravování, ubytování a dopravu hradí každý účastník sám).

Vložené zašlete na účet Asociace pro urbanismus a územní plánování, číslo účtu 556654-018/0800, variabilní symbol 1099, konstantní symbol 0308. Doklad o zaplacení (útržek složenky, kopii výpisu nebo příkazu k úhradě) předložte při prezenci.

Aktivní účast: jste zváni k přednesení vlastního příspěvku (s časovým limitem 20 minut) nebo k vystavení vašich regulačních plánů, obojí prosím zaznamenejte v přihlášce, aby mohl být váš příspěvek včas zahrnut do programu, resp. aby byl k dispozici dostatečný počet výstavních panelů

Přihláška: přiložena k Aktualitám, **zašlete ji prosím nejpozději do 10. 9. 1999** na adresu: Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR, Perucká 44, 120 00 Praha 2

Program shromáždění

(podrobný obdrží každý účastník při prezenci):

pátek 22. 10. 1999

9.00 – 10.00

prezence, instalace výstavy

10.00 – 12.00

odborný program (město Plzeň a jeho regulační plány)

12.00 – 13.00

výroční shromáždění členů

14.00 – 18.30

odborný program

od 20.00

večerní diskusní setkání

sobota 23. 10. 1999

8.30 – 12.00

odborný program (mj. regulační plány v zahraničí)

13.00

prohlídka historického centra s výkladem

**Z m ě n a s t a n o v
s c h v á l e n a**

V minulých Aktualitách jste byli vyzváni k souhlasu s několika změnami stanov. Korespondenční cestou byly nadpoloviční většinou členů schváleny následující úpravy stanov:

1. Článek VII. odstavec 1) věta první zní:

1) *Činnost Asociace mezi Shromážděními členů řídí Rada Asociace (dále jen "Rada") jako její statutární orgán; do pravomoci Rady náleží:*

2. Do článku VII. se vkládá nový odstavec 5) tohoto znění:

5) *Asociaci navenek zastupuje a za Asociaci se podepisuje předseda tak, že k názvu Asociace připojí svůj podpis. Je-li předseda nepřítomen, zastupují jej v plném rozsahu místopředsedové.*

3. Dosavadní odstavce 5) a 6) článku VII. se přečíslovávají na odstavce 6) a 7).

Evropská asociace urbanistů

S potěšením oznamuji členům Asociace, že naše žádost o členství v Evropské asociaci urbanistů (ECTP) byla přijata. Stalo se tak na jarním valném shromáždění členů ECTP 7. 5. 1999 v Antverpách. Současně s tímto oznámením jsme byli vyzváni k vyslání delegace na podzimní valné shromáždění do Lisabonu, kde bude naše organizace oficiálně přijata.

Tento proces však v sobě zahrnuje i mnoho úkolů, které je třeba urychleně a včas plnit. Jde především o vyplnění řady dokumentů a dotazníků, ověření zda skutečnosti uvedené v ložské žádosti jsou stále platné, příprava projevu, kterým se budeme prezentovat na vstupním shromáždění. Bude nezbytné také navázat

kontakt s pracovními skupinami ECTP a vyvíjet v nich činnost. Otevírá se i možnost podílet se na obsahu internetového deníku PLANUM. Zajímavé je například také přizvání k práci ve skupině MURBANDY, pracující na studiu dynamičnosti jednotlivých evropských měst. Naší Asociace se týká i přiložená výzva pro návrhy na podporu organizací upřednostňujících evropskou myšlenku.

Toto krátké sdělení má jen strohý informační charakter. Veškeré materiály budou dostupné na sekretariátu Asociace v anglickém originálu i českém překladu. Detailní informace bude podána na výročním členském shromáždění v Plzni konaném ve dnech 22. - 23. 10. 1999.

Jan Slanina

Zasedání rady Asociace

Zasedání rady bylo svoláno s ohledem na konání sympozia v Olomouci až na 1. 6. 1999 a uskutečnilo se v Praze na Fakultě architektury ČVUT.

Jednání se účastnili až na omluvené K. Havliše, J. Slaninu a Z. Černého všichni členové rady a revizní komise a také pozvaní hosté M. Tůma a K. Nettwall.

Na celodenním jednání rada projednala celkem 13 bodů programu. Z projednávaných bodů vybírám:

1. Zpráva o činnosti předsednictva

Předsednictvo se v období od minulého zasedání rady Asociace, které se konalo v září 1998, sešlo celkem 8krát. Jednání se konala pravidelně téměř každý měsíc, a to na fakultě architektury – ústavu urbanismu. Pouze prosincové posezení, připravované jako setkání členů bývalého a nového předsednictva, se uskutečnilo v Klubu architektů při Fragnerově galerii.

Účast jednotlivých členů předsednictva na jednáních byla téměř 100%. Jednání se též účastnili: Z. Hrochová – tajemnice, Z. Černý – revizní skupina, M. Tůma – konzultant.

Hlavní obsahovou náplní jednání předsednictva byla následující témata:

- příprava 3. sympozia Město a region v Olomouci,
- příprava studijní cesty '99,
- spolupráce Asociace s ČKA – pracovní skupina pro urbanismus a iniciativní skupina a podskupiny,
- spolupráce s ostatními spolky – Obec architektů, Blok, Zlatí orlí, Obecní dům Brno atd.,
- spolupráce s Ministerstvem pro místní rozvoj a Ministerstvem životního prostředí,
- úprava stanov Asociace a nová registrace na Ministerstvu vnitra,
- příprava Aktualit – nové logo, příprava rady,
- členství v Evropské radě urbanistů – ECPT.

2. Symposium v Olomouci

Za úspěšnou a příjemnou akci bylo poděkováno přípravnému výboru, který vedl M. Körner.

Na příští rok se bude připravovat již 4. symposium v Hradci Králové.

Předsednictvo se bude zabývat námětem, který v Olomouci zazněl – uspořádat setkání zástupců měst.

3. Studijní cesta – Budapešť

Též úspěšná akce Asociace, za kterou přijali poděkování T. Sklenář a V. Řezáč.

4. Dohoda mezi Společností pro územní plánování, urbanismus a životní prostředí a Asociací.

Rada se shodla na tom, že dohoda je nefunkční. Souhlasí proto s jejím vypovězením k datu 30. 6. 1999.

Rada pověřila předsednictvo dopracováním návrhu dohody s Fakultou architektury ČVUT v Praze (viz příloha).

Dále se rada zabývala revizí členské základny, úpravou stanov, přípravou shromáždění členů Asociace

a přípravou schůzky spolků.

Na jednání spolků by měl být projednán návrh udílení "Ceny za urbanismus". Přípravou byli pověřeni M. Körner a K. Nettwall. Ke spolupráci budou vyzváni Ministerstvo pro místní rozvoj a Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu.

Rada se také věnovala otázkám názvosloví a standardů v územním plánování a pověřila předsednictvo, aby se touto problematikou dále zabývalo.

Předsednictvo na žádost ÚÚR Brno jmenovalo P. Koubka – U 24 Praha, P. Starčeviče – Kolpron Praha, M. Košarše – Aurum Pardubice, V. Klajmona – US Brno, J. Mužíka – FA ČVUT Praha jako oponenty úkolu "Obsahový standard legendy hlavního výkresu územního plánu obce a regulačního plánu".

Dále bude třeba věnovat pozornost obsahu dalších dokumentů např.: limitům využití území, problémovému výkresu atd.

Doc. Ing. arch. Jan Mužík, CSc.
předseda Asociace

DOHODA O SPOLUPRÁCI

mezi

ČESKÝM VYSOKÝM UČENÍM TECHNICKÝM V PRAZE – FAKULTOU ARCHITEKTURY
a ASOCIACÍ PRO URBANISMUS A ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ ČR

Dohoda se uzavírá ve smyslu preambule zákona č. 111/98 Sb., paragrafu 1, odstavce "e" o Vysokých školách. Po vzájemné dohodě obě strany navrhuji spolupracovat v oblastech architektury, urbanismu a územního plánování a krajinářské tvorby. Obě strany přijímají níže uvedený rámcový obsah spolupráce.

1. České vysoké učení technické v Praze – Fakulta architektury:

- a) Poskytne Asociaci pro urbanismus a územní plánování ČR prostory fakulty pro jednání předsednictva, rady a shromáždění členů Asociace dle předem dohodnutého harmonogramu.
- b) Poskytne Asociaci informace o studijních programech magisterského studia a programech kurzů celoživotního vzdělávání pořádaných fakultou architektury a týkajících se oboru urbanismus a územní plánování.
- c) Podle svého uvážení požádá Asociaci o delegování členů Asociace do orgánů fakulty – vědecko-umělecké rady, komisí pro státní závěrečné zkoušky, komisí pro obhajoby diplomních prací, habilitačních komisí atd.

2. Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR:

- a) Poskytne Fakultě architektury ČVUT v Praze roční dotaci na podporu celostátní studentské soutěže "O nejlepší urbanistickou práci". Výši dotace navrhuje předsednictvo v rozmezí 6–12 000 Kč a schválí rada Asociace.
- b) Asociace na žádost Fakulty architektury ČVUT v Praze deleguje své členy do orgánů a komisí dle požadavku fakulty.
- c) Asociace bude nabízet odborníky z různých oblastí oboru jako lektory pro kurzy celoživotního vzdělávání a ostatní vzdělávací akce pořádané fakultou architektury v Praze.
- d) Asociace umožní vybraným studentům II. stupně studia bezplatnou účast na akcích Asociace (sympozia, shromáždění členů Asociace, studijní cesty).

za FA ČVUT

Doc. Ing. arch. Bohumil FANTA, CSc.
děkan FA ČVUT v Praze

za Asociaci pro urbanismus
a územní plánování ČR

Doc. Ing. arch. Jan MUŽÍK, CSc.
předseda Asociace

4. ročník studentské soutěže O nejlepší urbanistickou práci roku 1999

Za školní rok 1998–99 bylo do soutěže přihlášeno celkem 27 prací. Z pražské fakulty přihlásilo své práce 17 studentů a z Brna 10 studentů.

Porota pracovala ve složení:

- Ing. arch. Vlasta Poláčková, předsedkyně (U 24)
- Ing. arch. Jiří Plašil (SAUL Liberec)
- Ing. arch. Klement Valouch (VHE Praha)
- Ing. arch. Petr Kalivoda (MMR ČR Praha)
- Doc. Ing. arch. Miloslav Konvička, CSc. (FA VUT Brno)
- Doc. Ing. arch. Jan Mužík, CSc. (FA ČVUT Praha)

Sekretářem soutěže byl Ing. arch. Vít Rezáč (FA ČVUT Praha)

Porota konstatovala vzrůstající zájem studentů o soutěž a současně též lepší se celkovou kvalitou prací.

Pořadatel – Fakulta architektury ČVUT v Praze, ústav urbanismu – děkuje všem, kteří finančně i účastí v porotě podporují tuto soutěž a tím i zájem studentů o obor urbanismus a územní plánování.

Na ceny a odměny bylo v tomto ročníku rozděleno celkem 31 000 Kč. Pořadatel uvažuje o rozšíření soutěže i na studentské práce z oboru krajinářské a zahradní tvorby. K účasti v soutěži vyzve další vysoké školy – Zemědělské univerzity v Praze a Brně (Lednici).

Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR připravuje pro následující ročníky udělování zvláštní ceny Asociace.

Doc. Ing. arch. Jan MUŽÍK, CSc.
vedoucí ústavu urbanismu
FA ČVUT v Praze

Mezinárodní urbanistické symposium zaměřené na životní prostředí ve městech IUPEA Urban Environmental Planning - policies, instruments and methods

Univerzita v Pretorii, Department of town and regional planning, Jižní Afrika,
2. - 9. dubna 1999

Mezinárodní urbanistická asociace - IUPEA - International Urban Planning and Environment Association je nezisková organizace, jejímž cílem je zlepšování kvality životního prostředí v městských regionech, zejména tam, kde jsou náročná využití území, například v hustě obydlených oblastech. To se týká všech měst a aglomerací, důležitost se zvyšuje s rostoucí velikostí města a zvyšující hustotou obyvatelstva. Organizace má sídlo v nizozemském Groningen, předsedou je profesor urbanismu Donald Miller z Univerzity Washington a místopředsedou profesor urbanismu Gert de Roo z univerzity v Groningen v Holandsku. Vzrůstající zájem o způsoby integrace urbanistického plánování s ochranou životního prostředí je vidět i v počtu členských zemí, který se zvýšil na 33. Asociace pořádala již dvě symposia - v roce 1994 na univerzitě v Seattlu ve Spojených státech a v roce 1997 na univerzitě v Groningen v Holandsku. Třetí symposium se konalo 5.–9. dubna na univerzitě v Pretorii v Jižní Africe. Konalo se pod titulkem

“Životní prostředí a podmínky urbanistického rozvoje: příležitost nebo hrozba rozvoje?”

Předsedou řídicího výboru byl Dr. Hennie Neethling, místopředsedou profesor urbanismu Sakkie Badenhorst, oba z Pretorie.

Symposium se zaměřilo na vztah mezi potřebami urbánního rozvoje na jedné straně a urbánním rozvojem ohroženou kvalitou životního prostředí na straně druhé. Vycházelo se z postulátu, že v zájmu dosažení trvale udržitelné rovnováhy mezi oběma je nutné, aby obě oblasti byly řešeny vzájemně a provázaně. Je to velmi obtížné ve světě, kde panuje

značná nerovnováha mezi koncentrací populace a přírodními zdroji. Situaci ovlivňuje rozdílná úroveň ekonomického rozvoje a urbanizace, zhoršuje ji vysoká porodnost v určitých částech světa a stárnutí populace v jiných, rostoucí míra chudoby, nezaměstnanosti, hladu a nemoci, bezdomovectví. Proto se mezi odborníky objevuje názor, že dosud nebylo vykonáno mnoho pro odvrácení těchto negativních tendencí. Z tohoto důvodu tematika symposia byla široká, zahrnující etické otázky, trvale udržitelný rozvoj, ekonomické aspekty, problémy konzervace a kulturního dědictví, kulturní problematiku, politiku a regulaci, výchovu a vzdělávání i případové studie.

Cíl třetího mezinárodního symposia bylo diskutovat metody a cesty řešení konfliktu mezi rychlým růstem měst, urbanistickým plánováním a aktivitami upravujícími životní prostředí. Analyzovaly se nezbytné potřeby rozvoje se zaměřením na plánovací strategii a metody, které by redukovaly negativní dopad na životní prostředí. Účastníky byli ti všichni, kteří řeší v nejširším kontextu problémy urbanistického rozvoje a problematiku životního prostředí v urbanizovaných oblastech. To znamená vedoucí pracovníci státních a polostátních organizací, nevládních organizací, odborní pracovníci pracující ve zmíněných oblastech a akademická obec. Symposium bylo určeno delegátům různých disciplín jako je urbanismus, architektura, regionální plánování, strategické plánování, municipální ekonomika, stavební inženýrství, dopravní inženýrství, zahradní architektura a tvorba krajiny, obchodování a management s pozemky i zpracování odpadů. Akademický program, který řídila Dr. Riana Stoneová, sestával z těchto témat:

- etika a filozofie životního prostředí
- urbanistický rozvoj a životní prostředí
- právo životního prostředí
- obchodní aktivity a životní prostředí
- městské komunity a jejich životní prostředí
- hranice v souvislosti s životním prostředím
- trvale udržitelný rozvoj měst
- výchova k péči o životní prostředí
- mezinárodní konkurence a soutěž regionů a životní prostředí
- městský odpad a jeho zpracování
- politika a životní prostředí
- lokální agenda 21
- voda a životní prostředí ve městech
- městská infrastruktura a životní prostředí
- klimatické vlivy na životní prostředí města
- životní prostředí budoucích generací ve městech
- získávání energie a ekologické zdroje
- teorie a procedury životního prostředí

Bylo konstatováno, že urbanistické plánování i řízení a udržení kvality životního prostředí je kritickým faktorem v moderním světě. Nedostatek proaktivního plánování a kontroly znamená často vytváření podmínek k urbánní degradaci. Je

nezbytné zahrnout lokální komunity a zainteresované strany do monitorování a kontroly procesů ovlivňujících životní prostředí měst. Během 90. let se dramaticky změnil názor na vztah urbanistického rozvoje a životního prostředí. V době summitu země v Rio de Janeiro v roce 1992 bylo všeobecně přijato, že životní prostředí a urbanistický rozvoj se musí rozvíjet v rovnováze, jinými slovy směrem k trvale udržitelnému rozvoji. Dále na urbanistickém summitu v Istanbulu v roce 1996 (Habitat II.) vlády jednotlivých zemí podtrhly důležitost lidských sídel ve světle této nové perspektivy. Tak se stalo, že východiska a představy o optimálním ekonomickém a městském rozvoji se změnily. To a zkušenosti s prosazováním v jednotlivých zemích vedly k myšlence, že omezené kapacity koordinace a řízení a ne nedostatek technologie a kapitálu, je všeobecně klíčovou bariérou k dosažení trvale udržitelného rozvoje a že změny v přístupu politice a řízení jsou nezbytné. Rozšíření těchto nových myšlenek vytvořilo novou spolupráci při rozvoji měst a nová paradigmatu urbanistického rozvoje, která vedla k využití zdrojů na základě partnerství a participace a kolektivního sdílení vyspělého know-how.

Symposium ukázalo, co vše musí být

uděláno na mezinárodní, státní, regionální a městské úrovni k dosažení trvale udržitelného rozvoje měst. Mnohé z příspěvků demonstrovaly inovativní přístupy v různých zemích světa. Zejména se věnovaly redukci a zmírnění kombinovaných dopadů na životní prostředí jako je hluk, zápach, toxické a rakovinu produkující znečištění vzduchu z individuální dopravy i jiných zdrojů, nebezpečí požáru a explozí a znečištění vody. Další zajímavé referáty popsaly a diskutovaly zkušenosti s holandským integrovaným zónováním – inovativním přístupem k mapování některých environmentálních zátěží ve městě na základě redukce zátěže v místě zdroje a regulováním rozvoje v místech, která jsou zasažena.

Některé přístupy a úspěšné realizace v Jižní Africe byly demonstrovány přímo na místě během kongresových studijních cest (Pretoria, Johannesburg, Kapské Město). Konference byla velice přínosná jak pro praktiky v oblasti urbanismu, tak pro akademiky a studenty. Příští sympozium IUPEA – International Urban Planning and Environment Association se bude konat v Jeruzalémě.

Doc. Karel Schmeidler, CSc.
FA VUT Brno

DEKLARACE Z DESSAU

Společnost Expo 2000 Sachsen-Anhalt GmbH a mezinárodní výbor pro výzkum a dokumentaci ve stavebnictví (*CIB - International Council for Research and Innovation in Building and Construction*) pořádala 10. až 12. května 1999 na zámku Johannbau v bauhausovském Dessau v Německu **mezinárodní konferenci věnovanou remodelaci a humanizaci panelových sídlišť**. Byli přizváni architekti, urbanisté, sociologové a odborníci se zkušenostmi z renovace, sanace a modernizace průmyslově vystavěných sídlišť a obytných budov z 60. - 80. let. Tato

konference vytvořila mezinárodní platformu pro diskusi o rozvojových perspektivách a koncepcích, stejně tak jako platformu pro výměnu zkušeností při přestavbě a modernizaci těchto sídlišť. Jako příklad sloužila východoněmecká sídliště, která byla registrována jako projekty světové výstavy EXPO 2000. Byly demonstrovány zajímavé příklady obnovy, sanace, modernizace a revitalizace panelových budov a byla zkoumána přenositelnost postupu na podmínky jiných zemí.

Nové obytné soubory, tak hojně budované od konce padesátých do počátku devadesátých let, měly vyřešit bytový problém a pojmout migrující pracovní sílu z venkova. Soubory byly určeny jako sídliště pro nové závody, ke krytí

bytových potřeb měst či náhradou za odpadlé byty v poslední době v rámci přestavby měst. Byly stavěny na základě urbanistické koncepce jako celek, i když tato koncepce byla často v průběhu výstavby měněna. Po vzoru vyspělých zemí se postupovalo zakládáním sídlišť většinou mimo intravilán na "zelené louce", organizovaných na principu obytného obvodu, obytného okrsku a obytné skupiny. Pro mamutí prováděcí firmy to bylo výhodné. Výstavbu plně vybavených obytných celků v zeleni podle anglických, severovýchodních (finských, švédských, dánských) a francouzských vzorů měl zajistit systém urbanistických operací nazývaný komplexní bytová výstavba - KBV. Nabyla takového rozsahu, že se stala téměř jedinou formou územ-

ního rozvoje měst. Velké soubory byly často stavěny jako celek nebo část jedinou technologií - prefabrikovanými panely. Původ jednotného vzhledu panelových domů má své kořeny ve snu meziválečné architektonické avantgardy o "zprůmyslném stavebnictví", což mělo znamenat odstranění mokrého procesu a výrobu domů stejným průmyslovým způsobem jako např. automobily, jenž se u nás v praxi začal uplatňovat od konce 50. let. Pracně stavěné domy měla nahradit sestava typových dílů umožňující různou skladbu z prefabrikovaných elementů. I československé podniky tak na povel hromadně přešly na panelovou technologii, která se stala dominantním způsobem výstavby nových bytů. Dnes v panelových domech, které vyvolaly řadu nejen urbanistických, ekonomických, ale i sociologických a demografických problémů, bydlí přibližně 30 % obyvatelstva republiky (např. v Praze 43 %, Sokolově 73 %, Blansku 56 %, Českém Krumlově 56 %, Klatovech 52 %, Hradci Králové 52 % a Olomouci 42 %). V České republice je 62 456 bytových panelových objektů, ve kterých je 1 138 069 bytů, což představuje bydlení pro zhruba 3 186 590 obyvatel. Ve střední a východní Evropě žije v panelových domech, většinou v okrajových polohách velkých měst, přes 34 milionů lidí (Seiji Sawada 1999).

Centrem zájmu odborníků na mezinárodní konferenci se staly především:

1) Technicko-konstruktivní koncepty a ověřené postupy k přestavbě panelových budov se zdůrazněním účinných a ekonomických řešení s jejichž pomocí je možné zlepšit kvalitu obytného prostředí a kvalitu života v těchto budovách. Sleduje se eliminace spotřeby neobnovitelných zdrojů a redukce spotřeby energie. Důležité je zřízení rozmanitosti funkcí v těchto komplexech.

2) Jsou podporovány různé formy kooperace a participace a ty plánovací procesy, kdy se etabluje partnerství mezi soukromníky a veřejnou sférou, stavebními firmami, stavebním průmyslem a řízením města. Důležitá je účast obyvatel na revitalizaci, sanaci a humanizaci jejich obytných obvodů.

Mezinárodní konferenci dodalo lesk vystoupení známých osobností, které vystoupily se zajímavými koncepty.

Japonec **Seiko Sawada** mluvil o konceptu **OPEN BUILDING**. Koncept OPEN BUILDING je inovativní způsob produkce a renovace budov a celých sousedství. Je založen na velmi pokročilé stavební technologii, managementu informací a konstrukční logistice, která přichází na světové trhy. Zaměřuje vývoj směrem na uživatele orientovaný stavební průmysl. Prakticky OPEN BUILDING systém strukturuje proces výstavby tak, že i u velkých projektů není obtížné vyprodukovat značnou rozmanitost půdorysů a interiérů - dosud jsme byli zvyklí, že masová výstavba produkovala uniformní design jednotek. OPEN BUILDING umožní a zlepší rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou, redukuje odpad a pracovní náklady, orientuje se na potřeby uživatelů. Zajišťuje také, že dnes učiněná rozhodnutí, která se týkají nových konstrukcí a renovací, umožní budovám a městskému substrátu udržet svou cenu jako stabilní fyzické hodnoty i v budoucnosti, protože jsou plánovány s ohledem na změny a respektují značnou rozmanitost požadavků lidí v současné i budoucí společnosti.

Architekt **Lucien Kroll** získal jméno projekty vytvořenými za účasti veřejnost. Pěkným příkladem remodelace budov je **Perseigne v Alenconu ve Francii**. Jako množství jiných ambiciózních a nehumánních vládních projektů bydlení bylo navrženo a realizováno v roce 1958 až 1969. Tento mohutný

komplex strohých, dlouhých bloků v obrovských prostorách parkové zeleně postrádal lidské měřítko a vyznačoval se konstrukčními chybami. Největším problémem však bylo odcizení a osamělost lidí, způsobené kompozicí projektu. Místo zbourání a nahrazení novou výstavbou, což byl obvyklý postup, obec povolala architekta Luciena Krolla, aby zajistil nápravu. Kroll intenzivně spolupracoval s komunitou, aby přesně pochopil podstatu problému. Remodeloval objekty vložením dvoupodlažních jednotek, venkovním vybavením mobiliářem a osvětlením, balkóny, šikmými střechami a dokonce spojením původně malých bytů do větších apartmánů. Připojil ke starým budovám nové domy a tím odstranil neosobní, kolosální prostory a transformoval ohromující plochy stěn v explozivně živé a lidské městské prostory.

Sídlíště stárnou a údržba není taková, jaká by měla být. Určení priorit a sekvence postupu není záležitostí pouze architektů a urbanistů, ale i politiků, místních úřadů a vši městské populace. Regenerace sídlišť by měla být kontinuální proces, jehož cílem by měla být koncepční přeměna sídlišť v příjemné, účelně uspořádané, ekologické a bezpečné místo pro život obyvatel s co největším možným rozsahem potřebných funkcí.

Cílem konference byla mezinárodní kooperace na revitalizaci, sanaci a modernizaci panelových souborů. Proto byla vypracována tzv. **Deklarace z Dessau**, která byla zaslána vládám a mezivládním organizacím Evropské unie. Deklarace upozorňuje na problematiku panelových sídlišť, ve kterých žije v celé Evropě přes 180 milionů obyvatel. Naléhá na vlády, aby remodelaci a humanizaci neprodleně věnovaly pozornost a nezbytné finanční prostředky.

Doc. Karel Schmeidler, CSc.
FA VUT Brno